

Utkast til etiske retningslinjer for veiledningsrelasjoner ved UiO

Universitetet i Oslo (UiO) skal gi studenter og doktorgradskandidater veiledning av høy kvalitet. Retningslinjene gjelder for alle utdanningsnivåer, fra bachelor til ph.d., og bruker «kandidat» som fellesbetegnelse for alle som mottar veiledning.

Den ansvarlige enheten (fakultet, institutt, senter eller museum) skal kvalitetssikre veiledningen gjennom opplæring og bevisstgjøring av veilederne.

Den enkelte veileder skal gjennomføre veiledningen i tråd med rammene den ansvarlige enheten setter. Veilederne har et særlig ansvar for å gjøre kandidatene kjent med regelverket og retningslinjene som gjelder for kandidatens arbeid.

Arbeids- og læringsmiljøet ved UiO skal være trygt og inkluderende. Universitetets retningslinjer mot trakassering [lenke] uttrykker forventninger til alle ansatte, studenter og ph.d.-kandidater i alle faglige og sosiale situasjoner.

I. Relasjonen mellom veilederen og kandidaten

En god veiledningsrelasjon innebærer at veilederen og kandidaten har gjensidig respekt for hverandres faglige og personlige integritet. Dette innebærer blant annet:

- Veilederen må være bevisst den asymmetri som eksisterer i veiledningsrelasjonen. Faglig kunnskap og autoritet skal ikke utnyttes for å vinne faglige eller personlige fordeler.
- Veilederen og kandidaten må møte forberedt, til avtalt tid og unngå avbrytelser og forstyrrelser i veiledningen.
- Veilederen og kandidaten må ikke komme med bemerkninger eller opptre på måter som kan virke krenkende eller trakasserende, jf. UiOs retningslinjer.
- Veilederen og kandidaten må gjensidig søke å unngå usakligheter, uheldig språkbruk eller utilbørlig atferd
- Veilederen og kandidaten må utvise forsiktighet og diskresjon i omtale av kolleger og medstudenter.
- Fortrolige opplysninger som har fremkommet under veiledningen må ikke videreformidles til utenforstående.
- Veilederen må ikke adressere sine egne faglige eller personlige utfordringer med mindre det har betydning for kandidatens arbeid.
- Dersom veilederen ser at kandidaten trenger hjelp på grunn av personlige utfordringer, bør veilederen oppfordre kandidaten til å oppsøke aktuelle hjelpeinstanser.

II. Habilitet

Veilederen må sørge for å holde en profesjonell avstand til kandidaten og har et særskilt ansvar for ikke å innlede relasjoner som setter kandidaten i en sårbar situasjon. Veilederen og kandidaten kan for eksempel ikke være i familie, ha en seksuell relasjon eller være i et parforhold med hverandre.

Veilederen skal ikke motta gaver eller honorar for veiledning utover det som er avtalt med ansvarlig enhet.

Veilederen og kandidaten skal være åpne om mulige interessekonflikter i forbindelse med veiledningen og bidra til håndteringen av disse.

III. Partenes forpliktelser

Veiledningssituasjonen innebærer at de involverte parter har ulike forpliktelser overfor hverandre. Dette innebærer blant annet at:

Veilederen

- skal holde seg oppdatert om rammer og retningslinjer for veiledningen.
- skal være en god forskningsetisk rollemodell og formidle krav til faglig redelighet.
- skal bidra til å integrere kandidaten i arbeids- eller læringsmiljøet på en god måte.
- skal sette seg inn i kandidatens prosjekt.
- skal sørge for at nødvendige godkjenninger er på plass før oppstart av, og om nødvendig underveis i prosjektet.
- skal påse at oppbevaring, bruk og publisering av data og personopplysninger samt avslutning av prosjektet gjøres i tråd med regelverket.
- skal gjøre kandidatene kjent med relevant regelverk og retningslinjer for kandidatens arbeid, tilpasset kandidatens nivå.

Kandidaten

- skal motta og aktivt delta i faglig veiledning.
- skal følge de gjeldende forskningsetiske prinsippene.
- skal oppbevare data og personopplysninger i tråd med regelverket.
- skal bidra konstruktivt til en god veiledningsrelasjon.

Hovedveileder og medveileder

- Det skal tilstrebes gode og respektfulle relasjoner mellom veilederne.
- Hovedveilederen har det primære ansvaret for den faglige oppfølgingen av kandidaten.
- Hovedveilederen har ansvaret for kontakten med ansvarlig enhet, med mindre hovedveilederen er ekstern.
- Medveiledere skal gi faglig veiledning, og deler det faglige ansvaret for kandidaten med hovedveilederen.

IV. Uenighet og konfliktforebygging

Dersom kandidaten eller veilederen opplever at veiledningsrelasjon fungerer dårlig, kan de hver for seg eller sammen involvere en tredjepart for å finne en løsning:

- Studenter kan henvende seg til enheten som er ansvarlig for emnet.

- Ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiO kan henvende seg til nærmeste leder. Dersom det er vanskelig å gå til nærmeste leder, kan de i stedet involvere dennes overordnede.
- Ph.d.-kandidater som ikke er ansatt ved UiO kan henvende seg til fakultetet.

Dersom kandidaten eller veilederen finner det vanskelig å fortsette veiledningsrelasjonen, er det mulig å bytte veileder. Kandidaten og veilederen kan hver for seg eller sammen søke om bytte av veileder.